

BO‘LAJAK O‘QITUVCHI SHAXSINI RIVOJLANTIRISHDA KASBIY REFLEKSIYANING O‘RNI

Rahimova Gavhar – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti 2-kurs
magistranti

Annotatsiya: Maqolada bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchisining o‘z kasbiy faoliyatini samarali amalga oshirishi uchun shaxsiy sifatlar talqini yoritilgan. Shuningdek, bo‘lajak o‘qituvchining kasbiy tayyorgarligi jarayonida kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishning shartlari hamda ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishning reproduktiv, produktiv, qisman izlanuvchan va kreativ darajalarda ijodkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: pedagogik ijodkorlik, kompetensiya, pedagogik va psixologik shartlar, didaktik bosqichlar, texnik fikr yuritish, o‘z kuchiga ishonish, o‘z kasb mahoratini tinmay oshirib borish, jarayonlarni emotSIONAL-qat’iylik bilan boshqara bilish, ko‘nikmalar va malakalar

Kirish. Ta’lim jarayonini loyihalash bugunning davr talabi. Bunda pedagogning kasbiy faoliyati sifatida bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilari tomonidan ularning kasbiy-pedagogik tayyorgarlik jarayonida o‘zlashtirilishi mumkin. Kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini amalga oshirish uchun, psixologik-pedagogik shart-sharoitlar yaratilishi lozim.

Kasbiy-pedagogik ijodkorlik faoliyati pedagogik shart-sharoitlar yaratishni tasniflash negizida shaxs faoliyatining tarkibiy komponentlari: bilish, ijodiy, kommunikativ, badiiy faoliyatlar yotishi mumkin. Shunga ko‘ra, besh xil psixologik holatni ajratish mumkin:

1. Pedagogik faoliyatning o‘ziga xos uslubini va kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirish jarayonini loyihalashning mohiyatini, tamoyillarini va jarayonlarini bilish.
2. Kasbiy pedagogik faoliyatga hissiy va qadriyatli munosabat, oliy ta’lim muassasalarida o‘quv jarayonini samarali tashkil etish zarurligiga ishonch hosil qilish.
3. Oliy ta’lim muassasalarida o‘quv jarayonini kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirishga qaratilgan kreativ darajada amalga oshirish qobiliyati.
4. Jamoaviy faoliyat jarayonida boshqa odamlar bilan o‘zaro kommunikativ kompetensiyaga yo‘naltirilgan aloqalarni yo‘lga qo‘yish.

5. Kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirishga yo‘naltirilgan ta’lim jarayoni loyihasini mantiqiy va uyg‘unlashtirishga bo‘lgan ehtiyoj va qobiliyat.

Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilari kasbiy-pedagogik ijodkorliklarini rivojlantirishning birinchi sharti boshqa oliv ta’lim muassasalari singari pedagogik yo‘nalishdagi ta’lim tizimida ham ilg‘or, innovatsion va yetakchi bo‘lgan bilim olish texnologiyalarini yaratish jarayoni bilan bog‘liq.

Talabalarning bilim olishida kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirish jarayonini takomillashtirish shartli ravishda ikki yo‘nalishga ajratiladi.

Birinchi yo‘nalish tashqi omillar va ta’sirlarga qaratilgan.

Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchisining kasbiy-pedagogik ijodkorlik faoliyati mazmuni, uni tashkil etish tamoyillari, bosqichlari, tarkibiy qismlari, o‘quv jarayoni loyihalash darajalari haqida bilimlarni ishlab chiqish, o‘quvchilarning oliv ta’lim muassasalarida kasbiy mustaqil faoliyatlarini boshqarish uchun axborot bazasini shakllantirishidir.

Kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetensiyasini rivojlantirishning **ikkinci yo‘nalishi** talabaning shaxsiga yo‘naltirilgan.

Bu refleksiv faoliyat: ularning shaxsiy xususiyatlarini o‘rganish, pedagogik ijodiy faoliyatning individual uslubini ongli shakllantirish, shuningdek, oliv ta’lim muassasalarida o‘quv jarayonini shakllantirishning individual uslubi hisoblanadi.

Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining kasbiy-pedagogik ijodkorliklarini rivojlantirishning **ikkinci sharti** – pedagogik qadriyatlar tizimini shakllantirish bilan bog‘liq loyihalash faoliyatidir.

Kasbiy-pedagogik ijodkorliklarini rivojlantirishda o‘qituvchining o‘z-o‘zini takomillashtirish va o‘zini namoyon qilish bilan bog‘liq qadriyatlari, ya’ni kelajakdagagi o‘qituvchining reproduktiv faoliyatiga e’tibor qaratiladi. **Uchinchi sharti** texnologik-faoliyat turiga kiradi, chunki u o‘quv jarayonini ishlab chiqish va bajarish operatsiyalari va amaliyotlarni o‘zlashtirishi bilan bog‘liq bo‘lib, ushbu tadbirlarni bajarish uchun ko‘nikmalar shakllantiriladi.

Kasbiy-pedagogik ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish doimiy ravishda amalga oshiriladi: birinchi navbatda reproduktiv, produktiv, qisman izlanuvchan va kreativ darajalarda ijodkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish vazifasi muhim hisoblanadi. **To‘rtinchi shart** o‘qituvchining kommunikativ qobiliyatları bilan bog‘liq. O‘quv jarayonida kasbiy-pedagogik ijodkorlikni rivojlantirish usullarini

o‘zlashtirish jarayonida o‘quvchilarni mustaqil muloqotchanlik faoliyatiga jalb qilish mumkin. Kontekstli ta’lim va o‘quv amaliyoti asosida amalga oshiriladigan ta’lim kasbiy-pedagogik ijodkorlik orqali amalga oshirilishi mumkin.

Ta’lim texnologiyalarining turli xil variantlarini muhokama qilish, ularning afzalliliklari va kamchiliklari, muayyan ta’lim texnologiyalarini ishlab chiqishda birgalikdagi tadbirlar, ta’lim jarayonini taqlid qilish – bularning hammasi kommunikativ qobiliyatni talab qiladi.

O‘qituvchining kasbiy-pedagogik ijodkorlik faoliyatini rivojlantirishning **beshinchi sharti** bo‘lajak o‘qituvchining malakasi, intuitsiyasi va shaxsiy imtiyozlariga asoslangan estetik xususiyatga egaligi. Ushbu tadbirlarning natijasi pedagogik jarayonning nozik, chiroyli va uyg‘un loyihasini amalga oshiradi. Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining estetik didini rivojlantirish, jumladan, loyihalash faoliyati rivojlanishiga ta’sir qiladi.

Kasbiy-pedagogik ijodkorlik faoliyatini boshqarishning pedagogik shartlari pedagogik jarayonlar tuzilishiga asoslangan holda ajratilishi mumkin: maqsad, mazmun, uslub va vositalar, tashkiliy shakllar, natijalar. Quyida pedagogik shartlarni ko‘rishimiz mumkin:

1. Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining kasbiy-pedagogik ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan maqsadlarni belgilash.
2. Pedagogik ta’lim mazmuniga o‘quv jarayonini ishlab chiqishning tamoyillari va tartibi haqida ma’lumot kiritish.
3. O‘qituvchining kasbiy-pedagogik ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish ishlariga yo‘naltirilgan texnologik ta’limni tanlash.
4. Kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishning noan’anaviy shakllari.
5. Natijalarni monitoring qilish – kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligi darajalarini aniqlash.

Pedagogik shartlar va bosqichlar juda ham shaffof; ularga qisqacha izoh bersak.

Birinchidan, bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining kasbiypedagogik ijodkorligini rivojlantirish faoliyati uchun bilim, ko‘nikma va malakalarini oshirish uchun pedagogik faoliyatni pedagogik ta’limning maqsad va vazifalari tizimiga kiritish zarur.

Ikkinchidan, maqsadga muvofiq, "kasbiy-pedagogik ijodkorlik" tushunchasi umumi kasbiy tayyorgarlik mazmuniga kiritilgan. O'qituvchining kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirish faoliyati mazmuni, tamoyillari, strategiyasi va jarayonlari haqida ma'lumotni o'z ichiga oladi.

Uchinchidan, kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishni o'qitish usullari va vositalarini tushuntirishlar, munozaralar, mustaqil ish, mashq qilish, tahlil qilish, modellash, loyihalash va boshqalar.

To'rtinchidan, kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishdagi mashg'ulotlarni tashkil etish shakllari usullar bo'yicha aniqlanadi. Har qanday faoliyatning rivojlanishi ushbu faoliyatga qo'shilish yo'li bilan sodir bo'lgandan so'ng, asosiy shakllar faol shakllar – didaktik o'yinlar va malakaviy pedagogik amaliyot shaklida bo'lib o'tadi.

Beshinchidan, ta'lim natijasi – o'quv jarayonini ishlab chiqish qobiliyati – aniqlash va baholash jarayoni hisoblanadi. Buning uchun talabalarining kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirish mezonlari va darajalarini aniqlash va uni qanday tashxis qilish kerakligi aniqlanadi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi jarayonida kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirish uchun quyidagi shartlar bajariladi:

1. Kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishning mohiyati, mazmuni, pedagogik faoliyatning individual uslublarini bilish, xususan, ularning harakatlarining bosqichma-bosqich amalga oshirilishiga erishish.

2. Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etishda kasbiypedagogik faoliyatga ekologik nuqtai nazar.

3. Reproduktiv, izlanuvchi yoki ijodiy darajada oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini samarali tashkil etishga yo'naltirilgan imkoniyatlardan foydalanish.

4. Jamoaviy faoliyat jarayonida ijtimoiy malakani rivojlantirish (kasbiy faoliyatni modellashtirish modellari).

5. Ta'lim jarayoni loyihasini mantiqiy jihatdan chiroyli tarzda yaratishga bo'lgan ehtiyoj va qobiliyat.

6. Oliy ta'lim muassasalarida pedagogik jarayonni bo'lajak boshlang'ich ta'lim fani o'qituvchisining kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetenetligini rivojlantirish faoliyatini egallashga qaratilgan maqsadi.

ISSN (E): 2181-4570

7. Pedagogik ta’lim mazmuniga oid(umumiylashtirish bo‘linma) ta’lim jarayoni kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligining tabiatini, tamoyillarini va tartibini haqida ma’lumot.

8. Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirishga yo‘naltirilgan talabalarni o‘qitish texnologiyasi.

9. Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarining kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetenetligini rivojlantirish jarayonini tashkil etishning noan’anaviy shakli.

10. Natijalarning nazorati – bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilari tomonidan o‘quv jarayonida kasbiy-pedagogik ijodkorlik kompetentligini rivojlantirish qobiliyatini aniqlash va baholash.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Холмуротова, Ш. М. (2022). АЁЛЛАР ДЕВИАНТ ХУЛҚ-АТВОРИНИНГ ПСИХОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ ДИАГНОСТИКАСИ. *Science and innovation*, 1(B3), 129-133.
  2. Холмуротова, Ш. М. (2022). АЁЛЛАРДА ДЕВИАНТ ХУЛҚ-АТВОР ХУСУСИЯТЛАРИ ПСИХОПРОФИЛАКТИКАСИДА ДИНИЙ БИЛИМЛАРНИ ҚЎЛЛАШ. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(6), 286-294.
  3. Холмуротова, Ш. М. (2021). ЗНАЧЕНИЕ РЕЛИГИОЗНЫХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ ЛИЧНОСТИ В ДУХОВНОМ И ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ. *European science*, (3 (59)), 60-63.
  4. Холмуротова, Ш. М., & Алмардонова, Г. Т. Қ. (2022). ҚИЗЛАРНИ МУСТАҚИЛ ОИЛАВИЙ ҲАЁТГА ТАЙЁРЛАШНИНГ ШАКЛ, МЕТОД ВА ВОСИТАЛАРИ. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(11), 375-383.
  5. Xolmurotova, S., & Adilova, S. (2022). ERIK BERNNING TRANZAKSION TAHLILIDAN TUZILMAVIY TAXLIL. *Science and innovation*, 1(B8), 391-393.
  6. Холмуротова, Ш. М. (2023). МУҚАДДАС МАНБАЛАРДА АЁЛ ЎРНИНИНГ ПСИХОЛИГИК ШАРҲИ. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 3(3), 85-88.

ISSN (E): 2181-4570

7. Xolmurotova, S., & Adilova , S. (2023). SHAXS IJTIMOIYLASHUVIDA RATSIONAL-EMOTIV PSIXOTERAPIYANING SAMARADORLIGI. Interpretation and Researches, 2(3). извлечено от <http://interpretationandresearches.uz/index.php/iar/article/view/16>
8. Orifjonovna, A. D. (2022). Psychological Factors of the Use of Coaching Technology in the Formation of Spiritual Emotional Intelligence in Students. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 2(3), 215-218.
9. Aminova, D. O. (2021). THE EFFECT OF SOCIAL PROCESSES ON HUMAN CONSCIOUSNESS. Экономика и социум, (1-1 (80)), 30-32.
10. To`raxonova, M. (2023). BO `LAJAK O `QITUVCHILARNING KASBIY O `ZLIGINI ANGLASHINING PSIXOLOGIK OMILLARI. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 3(3), 54-59.
11. Kizi, M. T. A. (2022). Solutions to the problem in the development of intellectual property of modern educational technologies.
12. Бозорова, М., & Турахонова, М. (2021). РОЛЬ ЭТНОПЕДАГОГИКИ В ПРОЦЕССЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ. Энigma, (32), 82-86.
13. Xushboqov, Q. (2022). BIR YOZUVDAN IKKINCHI YOZUVGA O `TISHDAN TARXIY SABOQ. Eurasian Journal of Academic Research, 2(5), 306-310.
14. Qobilbek Shokirovich Xushboqov (2022). O`ZBEK KIRILL VA LOTIN ALIFBOSI BORASIDAGI TURLI QARASHLAR. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2 (5), 385-391.
15. Djoraevich, E. B., Shokirovich, K. K., Shodievna, K. K., & Gayratovna, Y. G. A Commentary on a Poem. International Journal on Integrated Education, 4(3), 122-125.
16. Xushboqov, Q. (2022). BIR YOZUVDAN IKKINCHI YOZUVGA O `TISHDAN TARXIY SABOQ. Eurasian Journal of Academic Research, 2(5), 306-310.
17. Xushboqov, Q. S. (2022). O `ZBEK KIRILL VA LOTIN ALIFBOSI BORASIDAGI TURLI QARASHLAR. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 385-391.

ISSN (E): 2181-4570

18. Saidova Parvina Mirzo qizi, & Murodullayeva Zaytuna Abdulloyevna. (2023). SHARQ MUTAKKIRLARINING MA`NAVIY TARBIYA HAQIDAGI TA`LIMOTLARI . Journal of Universal Science Research, 1(5), 340–351. Retrieved from <http://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/665>
19. Saidova Parvina Mirzo qizi, & Saparova Shalola Sheraliyevna. (2023). ABDURAUF FITRATNING “OILA” ASARIDAGI MA`NAVIY-AXLOQIY QARASHLARI. Journal of Universal Science Research, 1(5), 352–362. Retrieved from <http://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/666>
20. Saidova Parvina Mirzo qizi, & Pardayeva Sevara Abdunosir qizi. (2023). 1-4-SINF O`QUVCHILARIDA MA`NAVIY TARBIYA INDIKATORLARINI SHAKLLANTIRISH MAZMUNI. Journal of Universal Science Research, 1(5), 363–373. Retrieved from <http://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/667>
21. Абдуразаков, Ф. (2022). У^ УВ МАШЕУЛОТЛАРИДА У^ УВЧИЛАРНИНГ НОТЦЛИК МАДАНИЯТИНИ ШАКЛАНТИРИШ.
22. Abdurazaqov Fazliddin Abdunabiyevich. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARIGA TARBIYA BERISHDA PEDAGOG NUTQI. *Journal of Universal Science Research*, 1(4), 16–23. Retrieved from <http://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/396>
23. Jumaevich, K. K., & Abdullaevona, A. G. (2021). Technology of Cooperation in the Formation of Spiritual and Moral Education of Young People in Society and Its Qualimetry. Annals of the Romanian Society for Cell Biology, 7062-7068.
24. Jumaevich, K. K., & Mengliboevna, B. D. (2021). FORMATION OF EDUCATIONAL CONCEPTS RELATED TO ENTREPRENEURSHIP AND SAVING IN THE LABOR PROCESS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS, 2(11), 152-156.
25. Jumaevich, K. K., Ergashovich, P. A., & Ismailovich, A. A. (2021). Development of Young Generation In The Spirit of National Ideas in The Process of Spiritual and Moral Education. Annals of the Romanian Society for Cell Biology, 25(6), 2173-2188.
26. Jumaevich, K. K., & Mengliboevna, B. D. (2021). Family Cooperation Technology in the Formation of the Concepts of Entrepreneurship and Savings in

Primary School Students. Annals of the Romanian Society for Cell Biology, 7069-7076.

27. Д. М. Бобоқулова (2021). БОШЛАНГИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИДА ТЕЖАМКОРЛИК ВА ИҚТИСОДИЙ ТАРБИЯНИ ШАКЛАНТИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК АСОСЛАРИ. Academic research in educational sciences, 2 (NUU Conference 1), 204-207.

28. Jumaevich, K. K., & Mengliboevna, B. D. (2021). Problems of entrepreneurship, economy and economic education in the pedagogical heritage of eastern Thinkers. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(8), 565-572.

29. Ismailova Z.K. Talabalarning kasbiy pedagogik malakalarini shakllantirish: Diss. ... ped. fan. nom. – Т.: 2000. – 186 b.

30. Kuysinov O.A. Developing Professional-Pedagogical Creativity of Future Professional Education Teachers based on Competencial Approach // Eastern European Scientific Journal. - Germany, 2018. №4. – R.257-263. (13.00.00; №1).

31. Muslimov N.A. Bo'lajak o'qituvchining loyihalash faoliyati. 2012. O'quv qo'llanma. 6,1 b.t.

32. Bahriiddin o'g'li, O. F. (2023). MILLIY HUNARMANDCHILIKNING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KASBIY TARBIYANI TAKOMILLASHTIRISH (1-4-sinflar misolida). *Journal of Universal Science Research*, 1(4), 507-514.

33. Xudayqulov, X., & Odinaboboev, F. (2022). ПЕДАГОГИК МОДУЛЛИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН ТАРАҚҚИЁТНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР. *Science and innovation*, 1(B7), 960-967.

34. Odinaboboyev Fazliddin Bahriiddin o'g'li. (2023). BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA MILLIY HUNARMANDCHILIKNING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KASBIY TARBIYANI TAKOMILLASHTIRISH. *Scientific Impulse*, 1(9), 136–141. Retrieved from <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/7673>

35. Baxriddin o'g'li, F. O., Abdunabiyevich, F. A., & Norbo'Tayevna, N. D. (2022). IMPROVING VOCATIONAL EDUCATION IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS BY DEVELOPING PRIMARY MECHANISMS OF NATIONAL CRAFTS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(02), 577-580.

ISSN (E): 2181-4570

36. Xushbaxtova Dilnoza Jaylov qizi, Xushbaxtova Dilnoza Jaylov qizi, & Shuhratova Dilfuza. (2023). NUTQ MADANIYATI. *Journal of Universal Science Research*, 1(3), 164–167. Retrieved from <https://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/347>

37. qizi Xushbaxtova, D. J. (2022). SHEROBOD DOSTONCHILIK MAKTABINING SHAKILLANISH TARIXI VA TARAQQIYOT TAMOYILLARI. *Eurasian Journal of Academic Research*, 2(4), 48-52.

38. Akbar To‘raqulov Rustam o‘g‘li, & Zaripova Barchinoy Abdumajit qizi. (2023). MILLIY O‘QUV DASTURIDA HAYOTIY KO‘NIKMALARING SHAKLLANISHI. *Journal of Universal Science Research*, 1(5), 513–517. Retrieved from <https://universalpublishings.com/index.php/jusr/article/view/696>

39. To‘raqulov Akbar Rustam o‘g‘li, & Esanova Marjona Absalom qizi. (2023). MILLIY O‘QUV DASTURI VA XALQARO BAHOLASH DASTURI: YANGI DARSLIKLARNI ISHLAB CHIQISHDA ILG’OR XORIJUY TAJRIBANING AHAMIYATI. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER’S THEORY*, 1(1), 62–65. Retrieved from <https://uzresearchers.com/index.php/ijrs/article/view/105>

40. To‘raqulov Akbar Rustam o‘g‘li, & Sanjar Xudoyberdiyev. (2023). STEAM TA‘LIM TIZIMI AFZALLIKLARI . *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER’S THEORY*, 1(1), 58–61. Retrieved from <https://uzresearchers.com/index.php/ijrs/article/view/104>

41. Qo‘ysinov O.A., Muslimov N.A. Boshlang‘ich ta’lim fani o‘qituvchilarini tayyorlashda mustaqil ta’limni tashkil etishning nazariyasi va metodikasi. Monografiya. T.:“Fan”, 2009. - 92b.